LEGEARTIS
ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

ISSN 2406-1085

Број 62 / новембар 2017.

ИНГ-ПРО

25 ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

ИЗДВАЈАМО:

Закон о високом образовању – нова решења и дилеме

Коментар новина које доноси нови Закон о основама система образовања и васпитања

Забрана напуштања боравишта

Најчешће грешке послодавца приликом отказа уговора о раду запосленом

Уговор о поклону

Стручно усавршавање запослених у јавној управи

ИНГ-ПРО

НОВО ШТАМПАНО ИЗДАЊЕ

САВЕТНИК ЗА ОБРАЧУН, ОПОРЕЗИВАЊЕ И ИСПЛАТУ ЗАРАДА, ПЛАТА И ДРУГИХ ПРИМАЊА

АУТОР
мр Жељко Албанезе

Кроз јединствен и оригиналан концепт, на више од 500 страна А4 формата, Саветник читаоцима разјашњава најважније институте из области зарада, плата и других примања, а поред тумачења прописа, садржи и многобројне примере обрачуна.

Намењен је правним и рачуноводственим службама у привредним друштвима, јавном сектору и образовним институцијама, предузетницима, рачуноводственим агенцијама, удружењима послодаваца, синдикатима, привредним коморама, адвокатима итд.

У првом делу Саветника обрађена је исплата зарада и других примања у привредним делатностима, а у другом делу су дате карактеристике и специфичности исплата плата и других примања која остварују државни службеници, намештеници и запослени у јавним службама, односно запослени чије се плате финансирају из средстава буџета Републике Србије, буџета аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе, као и из средстава обавезног социјалног осигурања.

Уз књигу је приложено и прво измењено и допуњено издање на CD-у, које је усклађено са прописима донетим закључно са августом 2017. године.

За наручивање, као и за све детаљне информације, можете нам се обратити путем телефона: **011/2836-820, 2836-821, 2836-822** или путем мејла: **office@ingpro.rs**

ЦЕНА:
5.000,00 динара (+ 10% ПДВ-а).

Тираж је ограничен.

LEGEARTIS ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

www.legeartis.rs

ISSN 2406-1085
Година VI, број 62, НОВЕМБАР 2017.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Вере Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грчић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник Редакције:
Јован Матијашевић

Главни и одговорни уредник часописа:
Ана Фулетин

Сарадници:
Биљана Антић
Богдан Младеновић
Весна Филиповић
Владимир Саичић
Драгана Марчетић
Зорана Николић
Милан Ранђеловић
Наташа Милојевић
Саша Кулић

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Digital art, Београд

Редакција:
Вере Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836-890
факс: +381 11 2836-474
имејл: redakcija@legeartis.rs

Часопис излази једанпут месечно (10 бројева и 1 двоброј у оквиру годишње претплате).

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

34

LEGE Artis : прописи у пракси / главни и одговорни уредник Ана Фулетин. - [Штампано изд.] . - Год. 3, бр. 25 (окт. 2014)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2014- (Београд : Digital art). - 28 cm

Месечно. - Наслов лат., текст ћир.. - Преузима нумерацију електронског издања. - Друго издање на другом медијуму: Lege Artis (Online) = ISSN 2334-6140
ISSN 2406-1085 = Lege Artis (Штампано изд.)

Поштовани претплатници,

У октобру је почела примена нових закона из области образовања, па су у новембарском броју, као теме броја, издвојена два текста у којима су обрађене најбитније новине у овим законима: „Коментар новина које доноси нови Закон о основама система образовања и васпитања и Закон о високом образовању – нова решења и дилеме".

Уз претходне новине, важно је истаћи да су у истом месецу донета и ступила су на снагу још два битна закона – Закон о Националној академији за јавну управу и Закон о изменама и допунама Закона о државним службеницима. Доношењем ових закона створени су услови за стручно усавршавање у јавној управи, о чему ће бити речи у тексту из области управног права.

Када је у питању радно право, предмет интересовања аутора биле су најчешће грешке послодаваца приликом отказа уговора о раду запосленом.

У рубрици Грађанско право актуелан је текст о уговору о поклону, који аутори детаљно анализирају кроз карактеристичне примере из судске праксе.

У области кривичног права издвојио се текст о забрани напуштања боравишта као мери за обезбеђење присуства окривљеног и за несметано вођење кривичног поступка.

Скрећемо пажњу и на текст о интелектуалној својини под називом „Правни оквири заштите интелектуалне својине и њихов утицај на заштиту резултата научноистраживачког рада", а следе и текстови из других области, као и сталне рубрике Портал читалаца, Регистар прописа донетих између два броја и Календар правних аката.

Редакција

Будимо на вези

Часопис *Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ* отворен је за сва ваша питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике. Можете их упутити ауторима текстова или на имејл редакције часописа **redakcija@legeartis.rs**

Пратите нас:

- **www.legeartis.rs**
- **www.propisi.net**
- **www.ingpro.rs**
- **www.facebook.com/IngProLegeArtis**

Календар важења правних аката

У овој рубрици доносимо преглед прописа који током овог месеца престају да важе (у целости или у делу), односно који одложено ступају на снагу и/или се одложено примењују у целости или у делу:

...пасоша, дипломатског пасоша и ...ик о измени Правилника о обрасцу..., бр. 9/16 од 5. 2. 2016. године, а ступио ...ца, објављен у „Сл. гласнику ... године

– примењује се од 13. маја 2016. године

● Закон о изменама и допунама Закона о поморској пловидби, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 18/15 од 13. 2. 2015. године, а ступио је на снагу 21. 2. 2015. године

– одредбе члана 16. ст. 6. и члана 20. овог закона примењиваће се од 1. јуна 2016. године

● Правилник о измени и допуни Правилника о реглоскопима, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 49/15 од 5. 6. 2015. године, а ступио је на снагу 13. 6. 2015. године

– одредба члана 2. овог правилника важи до 1. јуна 2016. године

● Закон о енергетици, објављен у „Сл. гласнику РС", бр. 145/14 од 29. 12. 2014. године, а ступио је на снагу 30. 12. 2014. године

– одредбе члана 98. ст. 1. тач. 1) до 3), члана 99. и члана 225. ст. 1. тач. 1) до 3) и члана 225. ст. 4. овог закона се примењују од 1. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Европске оквирне конвенције о прекограничној сарадњи између територијалних заједница или власти, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни уговори", бр. 2/16 од 8. 2. 2016. године

– Конвенција ступа на снагу 16. јуна 2016. године

● Закон о потврђивању Амандмана на Конвенцију о процени утицаја на животну средину у прекограничном контексту, објављен у „Сл. гласнику РС – Међународни...

КАЛЕНДАРИ...

- ВАЖЕЊА ПРАВНИХ АКАТА
- ДОГАЂАЈА

СУДСКА ПРАКСА И СЛУЖБЕНА МИШЉЕЊА

ПРОПИСИ У ПРАКСИ

Недостојност за наслеђивање

У склопу сасвим новог формата овог броја можете пратити у нашем часопису доносећи неке карактеристичне случајеве из судске праксе, а ко... недостојност за наслеђивање.

...остојност за наслеђ... РС", бр. 46/95, 101/03 – Одлука УС РС и 6/15)

...лан 4.

Не може наследити на основу закона... штања, нити стећи какву корист из завештања (недостојан је):
1) онај ко је умишљајно усмртио оставио... покушао;
2) онај ко је принудом, претњом или прев... оставиоца да сачини или опозове завештање или неку његову одредбу, или га је у... чио;
3) онај ко је у намери спречавања оставочев... воље уништио или сакрио његово завештање, или га је фалсификовао;
4) онај ко се теже огрешио о законску обавезу из... оставиоца, или му је ускратио нужну помоћ.

Суд на недостојност пази по службеној дужности.

О недостојности за наслеђивање суд води рачуна по службеној дужности, али је терет чињеничне тврдње и доказа да ова недостојност постоји, на странци која то тврди.

Из образложења:

„Разлози ревизије о погрешној примени материјалног права нису основани. Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је ванбрачни син пок. А. М. Свог оца је упознао када је имао 10 година. До 1992. године имао је ретке контакте са оцем, а од те године никако. Брига о оцу са његове стране није изостала његовом кривицом. Није се теже огрешио о обавезе издржавања, нити му је ускратио нужну помоћ. Нису постојали ни други разлози који би указивали на недостојност за наслеђивање оца. Тужилац није умишљајно усмртио свога оца, нити је то покушао. Између њих је било само свађе. Није се теже огрешио о законске обавезе издржавања према њему. Преко ...оца је примао ...ије мајке, а пок. А. М. издржавање није ...требно. Не може се говорити ни о ускр... помоћи оставиоцу, јер то не произилази ...изведених доказа.

Код овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови правилно закључују да нема основа за примену члана 4. Закона о наслеђивању који регулише појам недостојности за наслеђивање. Према ставу 1. тач. 1) овог члана, не може се наследити на основу закона или завештања нити стећи какву корист из завештања (недостојан је), онај ко је умишљајно усмртио оставиоца, или је то покушао. Према тачки 4. овог члана, недостојан је онај ко се теже огрешио о законску обавезу издржавања, или ускратио нужну помоћ. Према ставу 2. овог члана, суд на недостојност пази по службеној дужности. У конкретном случају, истакнути разлози за недостојност тужиоца да наследи свог оца, сада пок. А. М., нису испуњени. У току поступка у прилог ових својих тврдњи тужила није пружила одговарајуће доказе. Зато је суд о постојању (непостојању) тих

ПОСТАВИТЕ ПИТАЊЕ НАШЕМ АУТОРУ, НАСТОЈАЋЕМО ДА ОДГОВОРИМО НА СВАКО ОД ЊИХ

Негативне референце у ...следње измене и допуне ...набавки

...15. године донеле су собом... о јавним набавкама из августа ... негативним референцама о ко... ...мо говорити у овом тексту

Милош Јовић
саветник у Управи за јавне набавке
budzeti@legeartis.rs

Кад су у питању јавне набавке, појам ...ференце има двоструки појавни ... У случају кад одређује додатне ... ...ће у поступку јавне набавке... ...ти од... пословног капацитета... ...а у реализац... ...та набавке, односно је у претходном ... испоручивао добра, извршавао услуге или ... дио радове који су предмет конкретне јавне набавке. Тада је реч о **пословним референцама**. Оне које би се условно речено могле назвати **позитивним референцама**. И док је у том случају реч о референцама које понуђача квалификују за добијање уговора о јавној набавци, негативне референце су оне које га могу дисквалификовати из „трке" за добијање уговора.

Институт **негативне референце** установљен је ради обезбеђивања поузданијег и солиднијег уговорног партнера наручиоца, а што је претпоставка целисходнијег и рационалнијег трошења јавних средстава. На тај начин, санкционишу се понуђачи који не извршавају своје обавезе у поступку јавне набавке или уговорне обавезе или их не извршавају на уговорен начин и под уговореним условима. С друге стране, будући да санкција никада није сама себи сврха, управо би свест о могућности да се нађе „на црној листи" код одређеног наручиоца, требало да понуђача додатно мотивише на озбиљнији, професионалнији и пословнији приступ извршавању сопстве...

...авним набавкама из 2008. године. Сходно ...да важећим прописима, наручиоци су имали ...ућност да одбију понуду уколико поседују ...каз који потврђује да понуђач није испуњавао ...које обавезе по раније закљученим уговорима ...авним набавкама који су се односили на исти предмет набавке, за период од претходних пет година за радове, односно три године за добра и услуге.

Закон о јавним набавкама из 2012. године („Сл. гласник РС", бр. 124/12) значајно је проширио обухват негативних референци, установивши их као обавезу за наручиоце, проширујући њихово дејство и на сам поступак јавне набавке (не само на уговоре), те установивши својеврсну „црну листу" понуђача – списак негативних референци.

...следње измене и допуне Закона о јавним ...ама из августа 2015. године („Сл. гласник ...15) донеле су собом **неколико измена ...реч о негативним референцама**:
- не... ...ференца као могућност, не и обавеза з...
- неве... ...угих, таксативно законом ненаведе... ...негативне референце за одређеност ...ој документацији;
- прецизир... ...одног периода који је обухваћен нега... ...ференцом;
- укидање списка... ...их референци.

Можда и **најзначајнија измена** јесте та да наручилац сада више није у обавези, већ има могућност да примени негативну референцу према понуђачу. Како су ове законске измене биле још један корак ближе директивама Европске уније из области јавних набавки, и у овом

(6) Трошкови продатих производа износе 1.250.000,00 динара.Укалкулисана разлика у цени је 25% на цену коштања, што износи 312.500,00 динара (1.250.000,00 × 25%). Обрачунати ПДВ по општој стопи износи 312.500,00 динара, од чега на цену коштања 240.000,00 250.000,00 (1.250.000,00 × 20%) и ПДВ на разлику у цени 62.500,00 (312.500,00 × 20%).

(7) Купцу су фактурисани спортски дресови са обрачунатим ПДВ-ом у износу од 1.875.000,00 дин.

(8) Купац је извршио плаћање фактуре у целости у износу од 1.875.000,00 динара.

(9) Треба извршити затварање свих конта класе 9 – Обрачун трошкова и учинака.

(10) Треба саставити Извештај о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

(11) Треба прокњижити својење почетног стања залиха производње на коначно стање залиха производње на крају обрачунског периода на бази података из Извештаја о стању залиха производње на крају обрачунског периода.

Напо...ених производа од 1.250.000,00 динара израчунати су на бази цене ...а (682 комада × 1.832,... динара по комаду), док је продајна цена спортских дресова од ...000,00 динара по комаду изра...ата у износу од 2.500,00 динара (750 × 2.500,00).

Књижење:

Р. бр.	Конто			Износ	
	дугује	потражује		дугује	потражује
1	2	3		5	6
			...спортски дресови	200.000,00	
			...алиха материјала		200.000,00
1.	910		Сировине и мате...		
			...ријала – спортски дресови		
		9000	Рачун за преузи... спортски дресови	500.000,00	
			...спортски дресови	120.000,00	
За отварање почетног стања 1. 1. 2016. за з...					
1а	9500		Материјали за... ...е залиха недовршене		500.000,00
	9600		Готови про... ...мање залиха готових		120.000,00
		9001	Рачун за ... ...недовршене производње и готових производа 1. 1. 2016. године на ... ...тих залиха из финансијског књиговодства		
			...ровине и материјал – спортски дресови	1.000.000,00	
		9010	Рачун за преузимање набавке материјала и робе		1.000.000,00
...а примљен материјал у магацин у вези са производњом спортских дресова					
	За	9500			
			Материјал за израду – спортски дресови	680.000,00	
		9100	Сировине и материјал – спортски дресови		680.000,00
...улазне материјала у производњу у току године					

АУТОРСКИ ТЕКСТОВИ СА ОБИЉЕМ КОРИСНИХ ПРИМЕРА И СТРУЧНИХ ТУМАЧЕЊА

У овом броју...

ТЕМА БРОЈА

4 Коментар новина које доноси нови Закон о основама система образовања и васпитања

35 Закон о високом образовању – нова решења и дилеме

РАДНО ПРАВО

42 Најчешће грешке послодавца приликом отказа уговора о раду запосленом

УПРАВНО ПРАВО

48 Стручно усавршавање запослених у јавној управи

ГРАЂАНСКО ПРАВО

55 Уговор о поклону

ПРИВРЕДНО ПРАВО

64 Одговорност продавца и произвођача према купцу за несаобразност робе уговору

КРИВИЧНО ПРАВО

68 Забрана напуштања боравишта

УНАКРСНИ ПОГЛЕД

72 Правни оквири заштите интелектуалне својине и њихов утицај на заштиту резултата научноистраживачког рада

РУБРИКЕ

78 Преглед прописа донетих између два броја

82 Портал читалаца

84 Календар важења правних аката

Коментар новина које доноси нови Закон о основама система образовања и васпитања

Указом Председника Републике Србије од 29. септембра 2017. године проглашен је нови Закон о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 88/2017 – у даљем тексту: Нови Закон), који је донела Народна скупштина Републике Србије 27. септембра 2017. године, а почео је да се примењује 7. октобра 2017. године.

Биљана Антић
дипл. правник,
просветни инспектор

Разлози за доношење и циљ Новог Закона

Према наводима овлашћеног предлагача, један од разлога за доношење Новог Закона је то што се у периоду примене Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, 52/11, 55/13, 35/15 – аутентично тумачење, 68/15 и 62/16 – УС, у даљем тексту: **Закон**) од његовог доношења 2009. године, а нарочито након последњих измена 2015. и 2016. године, појавила потреба за побољшањем појединих решења у Закону чија је примена доводила до проблема у пракси.

Нови Закон има за циљ да се концепција развоја целокупног система образовања прилагоди времену и условима у којима се може одвијати овај процес у Републици Србији. При томе су задржане тенденције које су исказане и у Закону, а које су усмерене према општем развоју, унапређивању и трансформацији образовања у складу са потребама друштва, уз поштовање традиционалних вредности нашег образовног система, уважавајући потребу за усаглашавањем и прихватањем тенденција развоја европског система школства и школства развијених земаља.

Новим Законом омогућава се систематичан, рационалан и поступан приступ променама образовно-васпитног система, уз свеобухватно сагледавање процеса, од почетка до краја школовања, са циљем да се постигну оптимални резултати у свакој од етапа образовања и да се оствари могућност континуиране провере, анализе и унапређивања остварених наставних садржаја.

Структура Новог Закона

Нови Закон садржи 210 чланова распоређених у тринаест глава, и то: I Основне одредбе; II Остваривање образовања и васпитања; III Развој, обезбеђивање и унапређивање квалитета образовања и васпитања; IV Програми образовања и васпитања и завршни испити; V Права детета и ученика и обавезе и одговорности ученика; VI Установе, друге организације и органи установе; VII Запослени у установи; VIII Надзор; IX Евиденције у образовању и васпитању; X Повераване послова државне управе аутономној покрајини; XI Финансирање установа чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе; XII Казнене одредбе; XIII Прелазне и завршне одредбе.

Решење Конкурсне комисије ако није изабран ниједан кандидат (члан 154. Закона о основама система образовања и васпитања)

На основу члана 154. став 7. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 88/2017) и Решења Директора Школе бр. ___ од ___ године, а након прибављеног резултата психолошке процене способности за рад са децом и ученицима и обављеног разговора са кандидатима, Конкурсна комисија Основне/Средње школе _____ у _____ , једногласно/већином гласова је донела

РЕШЕЊЕ

1. Није извршен избор ниједног кандидата по конкурсу који је објављен _____ . године у недељном листу „Послови”, за избор наставника/стручног сарадника/ секретара/шефа рачуноводства/референта за ученичка питања/домара… у Основној/Средњој школи _____ у _____, за пуну/непуну норму (навести % норме), на неодређено/одређено време (ради замене одсутног запосленог преко 60 дана – ради обављања послова педагошког асистента, односно андрагошког асистента).

2. Учесници конкурса имају право да прегледају сву конкурсну документацију, у складу са Законом.

Образложење

У Основној/Средњој школи _____ у _____ расписан је конкурс за избор наставника/стручног сарадника/ секретара/шефа рачуноводства/референта за ученичка питања/домара… у Основној/Средњој школи _____ у _____. Конкурс је расписан дана ____ __ . године у недељном листу „Послови”, за пуну/непуну норму (навести % норме), на неодређено/одређено време (ради замене одсутног запосленог преко 60 дана – ради обављања послова педагошког асистента, односно андрагошког асистента).

На наведени конкурс пријавила су се два кандидата.

Комисија је одржала састанак дана _____ . године, на коме је утврђивала испуњеност услова кандидата за пријем у радни однос из члана 139. Закона о основама система образовања и васпитања, о чему је сачинила Записник бр. ___ од ___ године. Комисија је једногласно утврдила да ниједан од пријављених кандидата не испуњава услове конкурса, и то: кандидат _____ из _____, ул. _____ , бр.__ , не испуњава услове у погледу врсте стручне спреме, а код кандидата _____ из _____, ул. _____ , бр.__ , назив из дипломе о стеченом образовању не одговара степену и врсти образовања наставника/стручних сарадника/осталих запослених предвиђених Правилником о врсти и степену стручне спреме запослених у основној/средњој школи („Сл. гласник РС – Просветни гласник” бр. __/ __).

Сходно члану 154. став 4. Закона о основама система образовања и васпитања („Сл. гласник РС”, бр. 88/2017), Комисија није утврдила испуњеност услова кандидата за пријем у радни однос из члана 139. Закона.

На основу напред изнетог решено је као у диспозитиву.

Правна поука: Против овог решења може да се поднесе жалба Директору Школе у року од осам дана од дана достављања решења.

Доставити:

– Директору,

– учесницима конкурса,

– на званичну интернет страницу Министарства просвете и

– архиви Школе.

Конкурсна комисија

Председник

Закон о високом образовању – нова решења и дилеме

Нови Закон о високом образовању објављен је у „Сл. гласнику РС" бр. 88/2017 од 29. 9. 2017, а ступио је на снагу 7. 10. 2017. године.

Богдан Младеновић,
дипл. правник, секретар Пољопривредног факултета Универзитета у Београду

Нови Закон уводи бројне новине у односу на претходни Закон о високом образовању.

Прокламовани циљеви доношења новог Закона о високом образовању јесу:

1) унапређивање и континуирано усаглашавање са европским стандардима у области система контроле и обезбеђивања квалитета у високом образовању;

2) повећање релевантности високог образовања, како за привреду тако и за друштво у целини;

3) стицање функционалних знања и компетенција и повећање могућности запослења свршених студената у земљи и у иностранству;

4) унапређење информационог система у области високог образовања.

Осим тога, констатована је и потреба да се изврши усаглашавање Закона о високом образовању са Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године („Сл. гласник РС", број 107/12).

Примена Закона ће показати колико су адекватна бројна нова решења која доноси, а у овом чланку ће бити указано на најзначајније новине, као и на одређене недоумице у вези са њима.

ЦИЉЕВИ

Закон доноси два нова циља високог образовања:

- образовање креативне популације која непрекидно усваја и ствара нова знања и
- унапређење међународне отворености система високог образовања.

Уводе се и нови принципи на којима се заснива високо образовање: академски интегритет; јединство наставе, научноистраживачког односно уметничког рада и иновативне делатности, као и стручног рада; повезаност са предуниверзитетским образовањем и заштита интелектуалне својине у процесима трансфера знања.

Ово су свакако квалитативна побољшања, за чије спровођење треба обезбедити одговарајуће предуслове, али и средства.

АКАДЕМСКЕ СЛОБОДЕ

Новину у Закону представља и **укидање** једне од академских слобода коју је познавао претходни Закон, а то је *слобода избора студијских програма.*

ОБЕЗБЕЂЕЊЕ КВАЛИТЕТА ВИСОКОГ ОБРАЗОВАЊА

У делу Закона који се односи на обезбеђење квалитета високог образовања, Закон доноси две значајне новине у односу на претходни.

Национални савет за високо образовање (у даљем тексту: Национални савет), Национално акредитационо тело, Комисија за акредитацију и проверу квалитета (у даљем тексту: Комисија за акредитацију) и министарство надлежно за послове високог образовања (у даљем тексту: Министарство) имају надлежности и овлашћења од значаја за обезбеђивање квалитета високог образовања.

ЈАВНЕ ИСПРАВЕ

У области јавних исправа Закон, нажалост, не доноси једну очекивану новину која би допринела унапређењу информационог система у области високог образовања, а то је **електронски индекс.** Е–индекс, као посебна картица, већ постоји у већини земаља региона.

Закон задржава старо решење да се јавна исправа – студентска књижица (индекс) издаје на обрасцу који је штампан.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Наведеним одредбама прописани су рокови за усаглашавање са одредбама овог закона, као и престанак важења досадашњих прописа.

Указује се на најзначајније:

- Национални савет образоваће се, у складу са овим законом, у року од шест месеци од дана ступања на снагу поменутог закона, а даном избора чланова Националног савета престаје мандат члановима Националног савета изабраним по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.
- Влада ће образовати Национално акредитационо тело најкасније у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.
- Влада ће утврдити нормативе и стандарде рада високошколских установа чији је оснивач Република и материјална средства за њихово остваривање у року до две године од дана ступања на снагу овог закона.
- Министар ће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донети подзаконске акте, у складу са овим законом, са изузетком акта о јединственом образовном броју који ће донети у року од три месеца од дана ступања Закона на снагу.
- Национални савет ће у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона донети подзаконске акте у складу са овим законом.
- До почетка примене прописа који уређују општу, стручну и уметничку матуру, упис на основне студије врши се у складу са прописима који су важили до ступања на снагу овог закона и у складу са општим актом високошколске установе.
- До почетка рада Националног акредитационог тела, поступак провере квалитета високошколских установа и студијских програма обављаће се по прописима који су важили до ступања на снагу овог закона.
- Универзитет ће објавити конкурс за избор менаџера у року од девет месеци од дана ступања на снагу овог закона.
- Студентима уписаним на студије до ступања на снагу овог закона високошколска установа ће доделити ЈОБ, односно привремени ЈОБ, у аутоматизованом поступку преко ЈИСП-а, у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Поштовање рокова за доношење подзаконских аката биће први тест који ће указати колико су Влада, надлежно министарство и други чиниоци високог образовања спремни да допринесу ефикасној реализацији одредаба новог Закона и колико стручно и одговорно обављају поверене послове. Досадашња искуства везана за поштовање временског оквира за доношење подзаконских аката указују на то да је увек долазило до кашњења, што је за последицу имало успоравање процеса.

Најчешће грешке послодавца приликом отказа уговора о раду запосленом

У овом тексту ће се разматрати питање како предупредити или санирати најчешће грешке које послодавци праве приликом давања отказа запосленом.

Милан Ранђеловић,
адвокат у Адвокатској канцеларији ЈПМ Јанковић – Поповић – Митић

Одредбом члана 175. тачка 4) Закона о раду („Сл. гласник РС”, бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009, 32/2013, 75/2014 и 13/2017 – у даљем тексту: Закон) прописано је да радни однос престаје отказом уговора о раду од стране послодавца или запосленог. Одредбама чланова 179–191. Закон ближе регулише основе, предуслове и процедуре за отказ уговора о раду запосленом. Међутим, послодавци у пракси врло често повређују одредбе Закона, било због незнања или брзине решавања радног статуса запосленог, било из неког трећег разлога.

Као што је добро познато, највећи императив при отказу уговора о раду је поштовање Закона, других прописа и интерне регулативе послодавца, како би се запосленом омогућило да оствари своја права и како би се избегла његова потенцијална тужба. Највећи број судских спорова поводом радних односа у нашој земљи за предмет има управо незаконит отказ. У том спору је у првом степену надлежан основни суд према седишту туженог (послодавца), односно основни суд у месту где запослени ради или где је рад обављао. У првом степену суди судија појединац, а поступак је хитан. У другом степену је надлежан апелациони суд. Ревизија је, као ванредни правни лек, дозвољена само у поступцима који за предмет имају заснивање, постојање или престанак радног односа, а о ревизији одлучује Врховни касациони суд.

Осим ризика од тужбе, послодавац мора да има на уму и могућност одлагања извршења решења о отказу од стране инспекције рада, по захтеву запосленог, при чему запослени наставља да ради и зарађује све до окончања судског спора. У складу са одредбом члана 271. Закона о раду, ако инспектор рада нађе да је решењем послодавца о отказу уговора о раду очигледно повређено право запосленог, а запослени је покренуо радни спор, на захтев запосленог ће, својим решењем, одложити извршење тог решења – до доношења правноснажне одлуке суда. Инспектор рада одбија овај захтев ако нађе да право запосленог није очигледно повређено. Запослени може поднети предметни захтев у року од 15 дана од дана покретања радног спора, по чему видимо зависност, тј. условљеност између ових поступака.

У вези са запосленим чије је извршење решења о отказу инспекција одложила, поставља се интересантно питање да ли му послодавац може отказати уговор о раду по неком основу док траје судски процес. Из Мишљења Министарства рада и социјалне политике, бр. 011-00-932/2010-02 од 7. 2. 2011. године, произлази да запослени који је привремено враћен на рад, до доношења правноснажне пресуде има сва права и обавезе из радног односа као и други запослени. Сагласно томе, послодавац може истом запосленом

Да је потребна највећа доза опреза и пажње при давању отказа запосленом, сведочи и Пресуда Апелационог суда у Београду, бр. Гж1.2148/2016 од 28. 2. 2017. године, у којој се наводи да је запослени извршио свој радни задатак када је фактуре оставио на свом радном столу, дакле доступне руководиоцима, а не у финансијској служби, где је био дужан да то учини, јер су у међувремену ове фактуре достављене поменутој служби, због чега и нису наступиле штетне последице. Према томе, увек постоји одређени ризик и, с обзиром на то да је процедура отказа донекле сложена, врло лако се може начинити омашка, коју ће запослени касније истицати у судском спору. Ако се при томе дода и неуједначена судска пракса и једна озбиљна доза неизвесности приликом одлучивања судова, те још увек присутна пракса да суд у случају сумње стаје на страну запосленог (иако то ниједним важећим прописом није предвиђено), закључује се да је давање отказа запосленом вероватно најодговорнији подвиг сваког послодавца када је реч о радним односима.

Имајући у виду све наведено, давање отказа запосленом је једно од најделикатнијих и најизазовнијих питања, те му редовно треба прилазити са највећим степеном пажње и стручне правне помоћи, а зна се да то послодавцима није увек лако због хитрости у одлучивању и поступању, као и због флуидности кадровских и међуљудских односа код послодаваца, пре свега у привреди.

Штампано и електронско издање
ИНГ-ПРО „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК”

Штампани и електронски часопис „Пословни саветник” представља издање са стручним ауторским текстовима из области пореза, рачуноводства, буџетског рачуноводства, пословних финансија и зарада. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у јавном и приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо:

- **ЗАРАДЕ, ПЛАТЕ И ДРУГА ЛИЧНА ПРИМАЊА;**
- **РАЧУНОВОДСТВО;**
- **ПОРЕЗИ;**
- **БУЏЕТСКО РАЧУНОВОДСТВО;**
- **ОСТАЛО (новине у платном промету; актуелности у спровођењу царинских прописа; тумачења министарстава, друга актуелна питања);**
- **КАЛЕНДАР ПОРЕСКИХ И ДРУГИХ ОБАВЕЗА;**
- **ПРЕГЛЕД АКТУЕЛНИХ СТАТИСТИЧКИХ ПОДАТАКА.**

Штампани часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК” месечно излази из штампе на 100 страна. У току године излази 10 бројева и 1 двоброј.

Електронска верзија часописа, са комплетном архивом чланака и свим бројевима часописа у пдф формату, налази се на интернет адреси *www.poslovnisavetnik.net.*

Претплатници добијају могућност да писано, путем мејла, добију одговоре на питања у вези с темама које часопис обрађује.

Под слоганом „Будимо на вези” часопис је отворен за сва питања, мишљења, конструктивне предлоге, похвале и критике, а читаоци их могу упутити на адресу главног и одговорног уредника: zeljko.albaneze@ingpro.rs. Такође, претплатници могу и сами предлагати теме које су важне за њихово пословање.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Стручно усавршавање запослених у јавној управи

Закон о Националној академији за јавну управу и Закон о изменама и допунама Закона о државним службеницима објављени су у „Сл. гласнику РС" број 94/2017 и ступили су на снагу 27. октобра 2017. године.

Саша Кулић
дипл. правник

У једном од претходних чланака који је објављен у овом часопису *(Саша Кулић: „Положај странке и других учесника у поступку према новом Закону о општем управном поступку", бр. 57/2017)*, указали смо на то да нови Закон о општем управном поступку („Сл. гласник РС", број 18/16) представља солидну основу за остварење концепта „добре управе" у том смислу што у први план ставља странку и омогућује јој да пред органима јавне власти може успешно да остварује своја права и штити своје законске интересе, који су прописани материјалноправним прописима. Међутим, истовремено смо указали и на то да је, с друге стране, исти закон врло захтеван у погледу примене и да је неопходно унапредити јавну управу тако да она буде у стању да омогући остваривање тих права и интереса странака. То значи да би подизање капацитета јавне управе морало да иде упоредо са процесним побољшањем положаја странке у управном поступку. Нарушавање равнотеже на страни органа јавне власти довело би до тога да странке не могу да остваре своја права пред органима јавне власти, једнако као и да им и нису призната. Другим речима: термин „добра управа" не сме да се посматра само из угла странке и могућности остварења њених права и на закону заснованих интереса. Одређење управе као „добре" мора бити и њен властити квалитет *(Саша Кулић: „Положај странке и других учесника у поступку према новом Закону о општем управном поступку", бр. 57/2017).*

Идући за тим да ојача систем јавне власти у квалитативном смислу, Народна Скупштина Републике Србије је, на предлог Владе, непуних пола године након почетка примене Закона о општем управном поступку, донела два важна закона: Закон о Националној академији за јавну управу и Закон о изменама и допунама Закона о државним службеницима. Оба закона су донета „у пакету", како се то обично каже, а објављена су у истом „Службеном гласнику РС", број 94/2017, и ступили су на снагу истог дана, 27. октобра 2017. године. Није случајно да су наведени закони донети у исто време: то је било неопходно јер се они у великој мери допуњују и представљају заокружену целину. Наиме, имајући у виду да се Законом о Националној академији за јавну управу стварају услови за стручно усавршавање у јавној управи, било је неопходно извршити и одређене измене Закона о државним службеницима како би се омогућило систематско усавршавање свих оних лица на које се Закон о државним службеницима односи. Очигледно да је држава препознала нужност јачања капацитета јавне управе јер је то услов без кога ни најбољи материјалноправни и процесноправни прописи не би били више од „голог права" – *nudum ius*. Ово је разумљиво и стога што је јавна администрација огледало сваке државе; то је најистуренији део државног апарата у односу на странке, правна и физичка лица. Функционисање система јавне управе, који у савременом свету представља сервис грађана, а не носиоца власти који стоји на путу између грађана и остварења њихових права, најбољи

СТРУЧНО УСАВРШАВАЊЕ СТАЖИРАЊЕМ

Најзад, од великог значаја су и одредбе Закона о стручном усавршавању стажирањем. Државни службеник који је, на основу програма из члана 97. овог закона или на основу посебног споразума о међународној сарадњи, упућен на стручно усавршавање стажирањем, у складу са тим програмом (у даљем тексту: стажирање) остварује сва права из радног односа у државном органу из којег је упућен на стажирање и у обавези је да по окончању стажирања остане на раду у том или другом државном органу двоструко дуже од времена проведеног на стажирању, а најмање годину дана. По завршеном стажирању државни службеник је дужан да пренесе и примени стечена знања и вештине. Државни службеник који по окончању стажирања не остане на раду у државном органу у прописаном трајању, дужан је да једнократно врати све трошкове стажирања исплаћене из буџета Републике Србије.

Удружење власника рачуноводствених агенција УВРА Нови Сад и компанија Инг-Про д. о. о. заједнички организују једнодневни семинар за агенције за некретнине

МЕРЕ И ПРОЦЕДУРЕ У ПРИМЕНИ ПРОПИСА О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА, СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА ОБАВЕЗЕ АГЕНЦИЈЕ ЗА НЕКРЕТНИНЕ КАО ОБВЕЗНИКА ПО ЗАКОНУ О СПРЕЧАВАЊУ ПРАЊА НОВЦА И ФИНАНСИРАЊА ТЕРОРИЗМА

Семинар ће се одржати у понедељак, 27. новембра 2017. године, од 10.00 до 15.00 часова, у Београду, у хотелу „ПАЛАС", Топличин венац 23.

Програм семинара:

Предавач:
Јован Беара, председник Пословног удружења УВРА Нови Сад

Полазници семинара ће бити обучени за примену Закона о спречавању прања новца и финансирања тероризма у пракси кроз вођење прописаних евиденција и доношење одлука и правилника које је свака агенција за некретнине дужна да донесе и пропише, у сопственој режији или преко програма СПИНИФТ (који је у најави за агенције за некретнине).

По одржаном семинару полазници ће путем мејла добити комплетне моделе аката и одлука које, као агенција за промет некретнина, морају донети.

Информације о програму семинара, котизацији и посебним попустима можете пронаћи на интернет страници ***www.legeartis.rs***, ***www.propisiupraksi.rs*** и ***www.propisi.net***.

За сва обавештења позовите нас на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822,
факс: 011/2836-474, или нам пишите на: ***savetovanje@ingpro.rs***.

Уговор о поклону

Уговор о поклону ће бити приказан кроз навођење корисних примера из судске праксе и њихову детаљну анализу.

Драгана Марчетић,
судија Првог основног суда у Београду, заменик руководиоца судске праксе у грађанској материји

Весна Филиповић,
судија Првог основног суда у Београду и руководилац Одељења судске праксе у грађанској материји

Уговор о поклону је уговор облигационог права, који за разлику од других именованих уговора није регулисан Законом о облигационим односима, већ параграфима Српског грађанског законика који се примењује на основу чл. 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 6. априла 1941. године и за време непријатељске окупације („Сл. лист ФНРЈ", бр. 86/46, 105/46 и 97/47). Српски грађански законик у параграфу 561. прописује да је поклон доброчин и једнострани уговор којим лице даје нешто другом без накнаде, а параграфи 566. и 567. да се уговор о поклону може опозвати само ако поклонодавац после учињеног поклона осиромаши и ако поклонопримац искаже очигледну и крајњу незахвалност према поклонодавцу. Под грубом неблагодарношћу подразумева се увреда живота, тела и части, као и нарушавање слободе и имања.

Поклон је, као што је речено, именовани, формални, једностарно обавезан и доброчин уговор. Битни елементи уговора су: предмет поклона и намера дарежљивости (*animus donandi*).

У тренутку закључења уговора о поклону зна се која страна је поверилац, а која дужник и колика је вредност предмета престације, па је уговор о поклону **кумулативни уговор са тренутним извршењем обавезе**, а у већини случајева закључује се с обзиром на својства одређене личности – intuitu personae. Поклонодавац се обавезује према поклонопримцу на основу сопствене намере да учини поклон.

Предмет поклона може бити ствар (покретна или непокретна), неко имовинско право или било каква имовинска корист. Предмет уговора о поклону (као и код других уговора) мора бити могућ, допуштен, одређен, односно одредив. Ако је предмет тог уговора немогућ, недопуштен, неодређен или неодредив, уговор о поклону је ништав.

Поклонодавац се обавезује према поклонопримцу не због накнаде коју од њега очекује, него због тога што из неких других мотива хоће да увећа имовину поклонопримца. Нужно је да поклонодавац испољи свест и намеру да, без одговарајуће накнаде, пренесе другоме право својине неке ствари или неко друго имовинско право или извесну корист. Поклон претпоставља сагласност поклонопримца о битним елементима, али *animus donandi* се односи пре свега на одлуку поклонодавца да учини поклон. Ова намера мора недвосмислено произлазити из садржине уговора или скупа релевантних околности конкретног случаја. **Намера дарежљивости** (*animus donandi*) значи да поклонодавац има свест и намеру да, без накнаде, пренесе право својине, друго имовинско право или корист на друго лице.

Уговор о поклону је правни посао који се често закључује у правним односима између физичких, а понекад и физичких и правних лица. Самим тим, без обзира на то што је то стари институт облигационог права, животна кретања и друштвене промене доносиле су нове дилеме поводом примене овог института. У наредном делу текста уследиће покушај да се одговори на нека од питања која су везана за уговор у поклону, а која су исказана у пракси.

настао јер се ради о формалном уговору који не може настати у форми неовереног споразума. У овој ситуацији, дакле, суд претходно утврђује да је без дејства уговор о поклону међу парничним странкама услед непостојања намере дарежљивости тужиоца приликом уступања свог наследног дела туженом, а затим суд, као претходно питање, утврђује удео тужиоца у наследном делу купопродајне цене непокретности применом правила о законском реду наслеђивања, уз умањење за износе које је тужени исплатио и износе на име пореза које је тужилац исплатио туженом, па тако утврђене износе досуђује тужиоцу.

РЕЗИМЕ

Иако веома распрострањен именовани уговор грађанског права, уговор о поклону није регулисан Законом о облигационим односима, већ параграфима Српског грађанског законика који се примењује на основу чл. 4. Закона о неважности правних прописа донетих пре 6. априла 1941. године и за време непријатељске окупације („Сл. лист ФНРЈ", бр. 86/46, 105/46, 97/47).

То је бестеретан, доброчин, једнострано обавезан правни посао, за који Закон, осим кад се њиме располаже непокретношћу, не захтева посебну форму.

Битан елемент овог уговора, осим предмета уговора који чини право својине на некој ствари или праву, чини и намера даривања, без које је овај уговор ништав.

Специфичност овог уговора је свакако и то што побуда за закључење утиче на његову пуноважност.

Најчешћи спорови који се пред судовима опште надлежности воде у вези са уговором о поклону свакако су они који се воде због грубе неблагодарности поклонопримца или осиромашења поклонодавца. Шта ће се сматрати грубом неблагодарношћу или знатним осиромашењем – одлучује суд у сваком конкретном случају, имајући у виду околности случаја, али и месне прилике и обичаје.

Јединствено издање на нашем тржишту!

БИЛТЕН СЛУЖБЕНИХ МИШЉЕЊА

Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

Компанија Инг-Про доо Београд као овлашћени издавач, у сарадњи с Министарством за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, објављује Билтен службених мишљења.

Билтен садржи званична мишљења Министарства и ауторске текстове стручних лица из Министарства у вези са радноправном регулативом. Издање је намењено привредним друштвима, јавном сектору, удружењима послодаваца, синдикатима, привредним коморама, образовним институцијама, адвокатима и свима другима који примењују радно право.

Билтен излази четири пута годишње (укупно четири броја годишње – један број квартално).

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs

или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Одговорност продавца и произвођача према купцу за несаобразност робе уговору

Овом приликом аутор се бавио заштитом потрошача и у том смислу одговорношћу продаваца и произвођача.

Владимир Саичић,
дипл. правник с вишегодишњим искуством у области привредног права

Закон о заштити потрошача („Сл. гласник РС”, бр. 62/2014 и 6/2016 – др. закон) донет је у циљу заштите потрошача и њиме су уведене знатне новине које потрошачима олакшавају остваривање њихових права. Овим законом су за трговце (продавце) уведене разне обавезе према потрошачу, почев од обавезног пријема рекламације и одговора на рекламацију, па до оправке ствари, замене ствари, раскида уговора под одређеним условима уколико то потрошач жели итд.

Посебно важна област коју овај закон регулише јесте обавезна саобразност робе уговору, као и одговорност продавца за несаобразност. Наиме, чланом 50. став 1. Закона прописано је да је продавац дужан да испоручи робу која је саобразна уговору, а чланом 51. став 1. истог закона прописано је да продавац одговара за несаобразности испоручене робе уговору у следећим ситуацијама: 1) ако је постојала у часу преласка ризика на потрошача, без обзира на то да ли је за ту несаобразност продавац знао; 2) појавила се после преласка ризика на потрошача, ако потиче од узрока који је постојао пре преласка ризика на потрошача; 3) потрошач је могао лако уочити уколико је продавац изјавио да је роба саобразна уговору. Чланом 52. Закона о заштити потрошача потрошач је овлашћен да захтева од продавца да отклони несаобразност, без накнаде, оправком или заменом, односно да захтева одговарајуће умањење цене или да раскине уговор у погледу те робе. Истим чланом је предвиђено да потрошач може да бира да ли ће несаобразност да се отклони оправком или заменом, а може и да захтева смањење цене или раскид уговора.

Осим одговорности продавца према потрошачу, Законом о заштити потрошача предвиђена је и одговорност произвођача према продавцу. Наиме, чланом 52. став 10. овог закона прописано је да за обавезе продавца према потрошачу које настану услед несаобразности робе, продавац има право да у ланцу набавке те робе од произвођача захтева да му накнади оно што је испунио по основу те обавезе. Закон дефинише произвођача не само као лице које је произвело одређени производ, већ у исту категорију сврстава и увозника, затим лице које се представља као произвођач стављањем свог назива, заштитног знака или другог обележја, као и трговца производа који не садржи назив о произвођачу ако не обавести оштећеног о идентитету произвођача, односно идентитету лица од којег је набавило производ, те трговца увозног производа који садржи податке о произвођачу, али не садржи податке о увознику.

Дакле, Закон о заштити потрошача предвиђа „ланац одговорности”. Продавац је одговоран купцу, али постоји могућност да му се од произвођача накнади штета коју је претрпео због своје обавезе према потрошачу. Осим што је продавац одговоран потрошачу

чињенице које није истакао или да предложи доказе које није предложио, или пак да предузме друге радње које није предузео. У случају благовременог позивања од стране продавца, произвођач ове приговоре не би могао да истиче јер је умешачу у парничном поступку дозвољено да предузима правне радње које би могла да предузме странка којој се придружио.

Закон о заштити потрошача садржи и одредбе о даваоцу гаранције, гарантном листу и злоупотреби израза гаранција. Закон о облигационим односима у члану 501. такође прописује одговорност произвођача и продавца поводом гаранције за исправно функционисање ствари, наводећи да уколико је издат гарантни лист за исправно функционисање ствари у току одређеног времена, рачунајући од њене предаје купцу, купац може, ако ствар не функционише исправно, захтевати како од продавца тако и од произвођача да ствар оправи у разумном року или ако то не учини, да му уместо ње преда ствар која функционише исправно. Законом о облигационим односима такође је прописано да се наведеним правилима не дира у правила о одговорности продавца за недостатке ствари. Закон о заштити потрошача пак прописује да гаранција не искључује нити утиче на права потрошача у вези са саобразности робе уговору. Дакле, гаранција представља добровољно обавезивање њеног издаваоца на додатну заштиту купца робе и не утиче на Законом загарантована права купца. Тако, пошто је продавац, сходно члану 53. став 1. Закона о заштити потрошача, одговоран за несаобразност робе уговору која се појави у року од две године од дана преласка ризика на потрошача, његова обавеза гаранцијом не може да се умањи, већ само да се увећа, а купац додатно да се обезбеди. Примера ради, све и да се у гарантном листу наводи да је продавац одговоран за несаобразност техничке робе која се појави у року од годину дана од дана преласка ризика на потрошача, продавац ће свакако бити одговоран за несаобразност робе која се појави у року од две године, зато што обавезивање продавца гаранцијом не може да дерогира његову законску обавезу.

Уколико је роба снабдевена гарантним листом, потрошач може да се обрати захтевом за отклањање несаобразности како продавцу тако и произвођачу. Без обзира на то што продавац није издавалац гаранције, он продаје робу са гарантним листом и одговоран је заједно са произвођачем, сходно гаранцији, како је прописано чланом 501. Закона о облигационим односима. Наравно, и у овом случају продавац има право да захтева од издаваоца гаранције да му накнади оно што је испунио по основу законске обавезе.

Дакле, Закон о заштити потрошача је, као што му само име каже, донет у циљу заштите потрошача. Самим тим овај закон се концентрише пре свега на однос потрошача и трговца од кога је потрошач купио робу. Да би потрошач био максимално заштићен, прописане су обавезе трговца према потрошачу јер је потрошач у уговорном односу са продавцем, а не са произвођачем, осим уколико робу није купио директно од произвођача. Дакле, овај закон у тежи положај ставља продавца јер му недвосмислено указује на то да у случају рекламације има тачно прописане дужности према потрошачу. Продавцу су на располагању разни механизми, који су делом описани у овом тексту, па тако у случају своје савесности, одговорност може да „превали" на правог „адресата", у овом случају произвођача.

25
ГОДИНА ПОСТОЈАЊА
ИНГ-ПРО

Забрана напуштања боравишта

Уз навођење примера из праксе, аутор се бави забраном напуштања боравишта као мером за обезбеђење присуства окривљеног и за несметано вођење кривичног поступка.

Зорана Николић,
виши тужилачки сарадник
у Првом основном јавном
тужилаштву у Београду

Законом о кривичном поступку, и то чланом 188, у оквиру главе VIII, таксативно су наведене, од најлакше ка најтежој, мере за обезбеђење присуства окривљеног и за несметано вођење кривичног поступка. Након позива, довођења, забране прилажења, састајања или комуницирања са одређеним лицем и посећивања одређених места, а пре јемства, забране напуштања стана и притвора, наведена је управо мера забране напуштања боравишта, о којој ће овде детаљније бити речи. Циљ сваке од ових мера је исти и произлази из самог наслова, али је неопходно да орган поступка приликом одређивања исте води рачуна да увек примени блажу меру у односу на тежу, ако се њом може постићи иста сврха. Такође, у обавези је да по службеној дужности меру укине онда када престану разлози због којих је одређена или да је замени блажом мером када се за то испуне услови.

Приликом доношења одлуке о изрицању ових мера, пре свега забране напуштања боравишта, забране напуштања стана и притвора, орган поступка мора имати у виду и одредбе Устава којима се штити слобода кретања сваког појединца, и то чл. 20. ст. 3, којим се обавезују сви државни органи, нарочито судови, да при ограничавању људских и мањинских права воде рачуна о суштини ограничавања тих права, о сврси, обиму и природи ограничавања, као и о томе да ли постоји начин да се сврха ограничења постигне мањим ограничењем права. Такође треба имати у виду и чл. 39. Устава, којим је прописано да свако има право да се слободно креће и настањује у Републици Србији, да је напусти и да се у њу врати, као и да се ова права могу законом ограничити, између осталог, и због вођења кривичног поступка. Имајући у виду да је наша држава 2003. године ратификовала Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода, којом су загарантована и слобода кретања и избора боравишта, као и многа друга права, то је орган поступка у обавези да у потпуности поштује и овај међународни правни акт.

За разлику од Законика о кривичном поступку из 2001. године, у коме је мера обезбеђења била прописана чланом 136. „Забрана напуштања стана или места боравишта", доношењем новог Законика ова мера је подељена на две, тако да је сада Забрана напуштања боравишта регулисана члановима 199. и 200, док је мера Забране напуштања стана регулисана чланом 190, 208. и 209. ЗКП-а.

Мера забране напуштања боравишта изриче се онда када постоје околности које указују на то да би окривљени могао побећи, сакрити се, отићи у непознато место или у иностранство. Дакле, за разлику од ситуације када се окривљеном мора одредити притвор по чл. 211. ст. 1. тач. 1. ЗКП-а, јер се већ крије или постоје јаке околности које указују на то да ће бити недоступан државним органима, услов за одређивање мере из чл. 199. ЗКП-а јесте да постоји само могућност да окривљени тако нешто учини.

С обзиром на то да се у Законику не наводе случајеви када се одређује притвор, а

важећем законику изостављено. Уколико би окривљени ту делатност обављао у месту боравишта, не постоји препрека да му суд то омогући.

Чланом 200. Законика о кривичном поступку регулисана су питања око одређивања саме мере. Тако се у ставу 1. Законика наводи да о одређивању забране напуштања боравишта одлучује суд на предлог јавног тужиоца, а после потврђивања оптужнице и по службеној дужности. Дакле, пре потврђивања оптужнице иницијатива за ову меру потиче од јавног тужиоца, а након потврђивања оптужнице иницијатива може да потекне како од јавног тужиоца, тако и од самог суда, који у том случају претходно тражи мишљење јавног тужиоца.

Решење о одређивању, продужењу или укидању мере у току истраге доноси судија за претходни поступак, а уколико је изјављена жалба на то решење, о њој доноси одлуку кривично ванпретресно веће истог суда, као другостепени орган.

После подигнуте оптужнице, као и између рочишта за главни претрес и након завршетка главног претреса, решење доноси председник већа, а на главном претресу веће.

Одлучујући о предлогу јавног тужиоца за одређивање притвора осумњиченом по основу чл. 211. ст. 1. тач. 1. ЗКП-а, за претходни поступак судија пре потврђивања оптужнице може да одреди блажу меру уместо притвора, конкретно забрану напуштања боравишта, иако се тужилаштво није изјаснило у вези са применом блаже мере (Седнице кривичног одељења Апелационог суда у Новом Саду о спорним питањима из судске праксе, одржане дана 29. 10. 2014. године и 30. 10. 2014. године).

Након потврђивања оптужнице, а пре доношења одлуке о одређивању неке од блажих мера, суд мора да затражи мишљење јавног тужиоца уколико је постојао само предлог одбране за укидање притвора, са којим се јавни тужилац није сагласио у току главног претреса, јер би у супротном учинио битну повреду кривичног поступка из чл. 438. ст. 2. тач. 3. ЗКП-а (Решење Апелационог суда у Новом Саду, Кж. бр. 1304/14 од 12. 8. 2014. године).

У решењу о одређивању мере окривљени се упозорава да се против њега може применити и тежа мера обезбеђења присуства из чл. 188. ЗКП-а, односно јемство, забрана напуштања стана и притвор.

Уколико окривљени коме је изречена мера забране напуштања боравишта и привремено одузета путна исправа, има неодложну обавезу да путује у иностранство, о чему мора доставити доказе суду, суд може одредити да му се путна исправа врати уколико постави пуномоћника за пријем поште у Републици Србији, уз обећање да ће се на сваки позив суда одазвати, или уколико положи јемство.

Предметна мера траје док за то постоји потреба, најдуже до правноснажности пресуде, односно уколико је окривљеном изречена кривична санкција која се састоји у лишењу слободе – до упућивања на њено издржавање. Свака три месеца суд испитује да ли је трајање изречене мере оправдано, односно дужан је да донесе ново решење којим се укида или продужава ова мера.

Против решења којим се одређује, продужава или укида ова мера, окривљени, јавни тужилац и бранилац имају право жалбе, која не задржава извршење решења. Иако се у пракси најчешће дешава да јавни тужилац изјављује жалбу на решење којим је одбијен предлог да се одреди или продужи мера окривљеном, он може изјавити жалбу и у корист окривљеног у ситуацији када је донето решење којим је мера одређена по службеној дужности, без његовог предлога и против његовог супротног мишљења, као и када је донето решење којим је мера продужена.

На крају се стиче утисак да се наведене мере, конкретно забрана напуштања боравишта, па и друге мере алтернативне притвору, у пракси још увек не примењују у пуном капацитету и како је законодавац предвидео, иако постоје њихове бројне предности.

Правни оквири заштите интелектуалне својине и њихов утицај на заштиту резултата научноистраживачког рада

Заштита интелектуалне својине и управљање проналасцима само су један од фактора који захтевају одговарајуће правне оквире између универзитета, истраживача и компанија. Претраживање патентне документације треба да буде основ при научноистраживачким активностима не само ради утврђивања стања технике већ и ради стицања свеобухватних техничких, научних и комерцијалних информација, које су услов у проналажењу потенцијалних партнера, корисника и тржишта за новонастали производ или технологију.

др Наташа Милојевић,
дипл. маш. инж., саветник у Заводу за интелектуалну својину

У савременим условима пословања рационална иновативна политика и стварање нових производа и технологија даје научноистраживачким компанијама, факултетима и институтима нову улогу на тржишту. Поред сопствених истраживања, научноистраживачке организације неретко добијају од великих компанија тзв. „наручена истраживања". У данашње време напредак у производњи се и даље мери квалитетом производа, али кроз то како корисници реагују на његову појаву, будући развој или модификацију до финалне верзије производа. Знајући да уколико компанија константно не улаже у развој нових производа и технологија, висок ниво конкуренције на тржишту довешће је до тога да постане потпуно зависна од производа који се налазе у завршним фазама свог животног циклуса.

Интелектуална својина је заједничко име за својину над резултатима људског стваралачког ума. Права интелектуалне својине чине: ауторско право и права сродна ауторском праву, као и права индустријске својине (патенти, корисни модели, топографије интегрисаних кола, нове биљне сорте, жигови, имена порекла и географске ознаке, индустријски дизајн). У терминологији новијег доба под интелектуалном својином подразумева се и тзв. мека интелектуална својина, која обухвата *know-how*, пословне тајне и поверљиве информације. Иако се односи на нематеријалну својину, интелектуална својина даје право носиоцу патента, жига, индустријског дизајна или ауторског права да располаже тим правом као материјалном својином и да на тај начин остварује корист од свог интелектуалног рада.

Основни прописи Републике Србије из области интелектуалне својине:

1. Закон о ауторском и сродним правима („Сл. гласник РС", бр. 104/09, 99/11, 119/12 и 29/16 – одлука УС), којим се штите људске творевине које имају духовни садржај, а

сагоревање балиране биомасе, са аутоматским дозирањем горива, што омогућава ефикасан, контролисан и континуалан процес сагоревања, а користи се за производњу електричне енергије, као и за грејање јавних објеката и стакленика. Проналазак превазилази недостатке класичних ложишта јер омогућава контролу процеса сагоревања, повећава укупну ефикасност искоришћења биомасе и смањује количину емисије штетних материја. Технологија је побољшано решење постојећег патента 51771 и као таква је доступна компанијама заинтересованим за лиценцирање и потенцијалним сарадницима заинтересованим за даљи развој и комерцијализацију проналаска.

Одређени проналасци се, због своје природе и стратегије пословања, не одлучују на заштиту проналаска патентом, већ другим облицима интелектуалне својине, на пример Примена раних лабораторијских биомаркера за побољшање ефикасности лечења гљивичних обољења људи. Истраживачи Медицинског факултета Универзитета у Београду формирали су стратегију преноса искуства и резултата научних истраживања из области медицинске и лабораторијске микологије у клиничку праксу и тиме омогућили лако доступну, рану и прецизну дијагнозу гљивичних болести, као и њихово ефикасно лечење, контролу и превенцију. Резултати овог пројекта су предмет меке интелектуалне својине, *know-how*, док су база података и софтвер заштићени ауторским правима. Лиценцирање се врши у сарадњи са Центром за трансфер технологије Универзитета у Београду.

Стратегија заштите интелектуалне својине у циљу трансфера технологије треба да буде свеобухватна и да се посматра са становишта оквира и циљева развоја и експлоатације интелектуалне својине. Она ствара оптималне услове за развој нових производа и услуга увећањем прихода за даља истраживања. Поред тога, Стратегија обезбеђује универзитетима и компанијама добру репутацију, тако да је важно направити квалитетну стратегију заштите интелектуалне својине у циљу трансфера технологије, а не стицати портфолио патентних пријава у циљу спречавања или ограничавања конкуренције. Међутим, приход за даља истраживања не увећава се само трансфером технологије већ и поверењем потенцијалних инвеститора, којима је важно каквом интелектуалном својином располажу универзитети и компаније у које планирају да уложе свој капитал.

У наредном периоду очекује се доношење измена и допуна низа закона, међу којима се истичу Закон о жигу, Закон о патентима, Закон о топографији интегрисаних кола и Закон о ауторском и сродним правима, при чему је њихово спровођење планирано до септембра 2018. године, а треба да допринесе додатном усаглашавању нашег законодавства из области права интелектуалне својине са правним нормама ЕУ.

Електронско правно издање
ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Прописи.нет нуде преко 200.000 докумената – прописе, судску праксу (преко 40.000 сентенци), службена мишљења надлежних министарстава, моделе уговора и обрасце из свих области, и коментаре прописа врхунских стручњака. Ту су и калкулатори камата и судских такси, бројне актуелности и много тога још, у јединственом, дневно ажурном интернет издању с међусобно повезаним документима. Прописи.нет функционишу без икакве инсталације, имају бесплатан Мејл-сервис који прати све промене из области пословања коју корисник одабере и доставља их на мејл кориснику. Комфор, тачност и брзина, прегледни менији и једноставно коришћење расположиви су свима у било које доба дана и с било које локације у земљи и свету.

Пратите нас путем интернета на адреси: www.propisi.net

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs
или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Преглед прописа...

ИЗДВАЈАМО ЗНАЧАЈНЕ ПРОПИСЕ КОЈИ СУ ДОНЕТИ ИЗМЕЂУ ДВА БРОЈА...

РАДНИ ОДНОСИ

- Одлука о висини минималне цене рада за 2018. годину („Сл. гласник РС”, бр. 88/2017 од 29. 9. 2017)

- Одлука о изменама Одлуке о максималном броју запослених на неодређено време у систему државних органа, систему јавних служби, систему Аутономне Покрајине Војводине и систему локалне самоуправе за 2017. годину („Сл. гласник РС”, бр. 92/2017 од 13. 10. 2017)

- Одлука о допунама Одлуке о утврђивању Програма за решавање вишка запослених у поступку приватизације за 2015, 2016. и 2017. годину („Сл. гласник РС”, бр. 92/2017 од 13. 10. 2017)

ПРАВОСУЂЕ

- Одлука о изменама Пословника о раду Жалбене комисије судова („Сл. гласник РС”, бр. 88/2017 од 29. 9. 2017)

- Правилник о поступку пријема судијских приправника („Сл. гласник РС”, бр. 92/2017 од 13. 10. 2017)

- Правилник о поступку пријема тужилачких приправника („Сл. гласник РС”, бр. 92/2017 од 13. 10. 2017)

- Одлука Адвокатске коморе Београда (број 2830/2017) („Сл. гласник РС”, бр. 94/2017 од 19. 10. 2017)

- Уредба о остваривању посебних права правосудних функционера и запослених у правосудним органима и Управи за извршење кривичних санкција са територије Аутономне Покрајине Косово и Метохија („Сл. гласник РС”, бр. 95/2017 од 25. 10. 2017)

ДРЖАВНА УПРАВА

- Правилник о изменама и допунама Правилника о униформи, ознакама, наоружању, специјалним возилима и другој опреми у Служби за обезбеђење у Управи за извршење кривичних санкција („Сл. гласник РС”, бр. 89/2017 од 4. 10. 2017)

- Одлука о изменама и допунама Одлуке о распореду и коришћењу средстава за суфинансирање јединица локалне самоуправе за израду пројектно-техничке документације у 2017. години („Сл. гласник РС”, бр. 91/2017 од 10. 10. 2017)

- Уредба о раду, овлашћењима и обележјима буџетске инспекције („Сл. гласник РС”, бр. 93/2017 од 16. 10. 2017)

- Закон о Националној академији за јавну управу („Сл. гласник РС”, бр. 94/2017 од 19. 10. 2017)

- Закон о изменама и допунама Закона о државним службеницима („Сл. гласник РС”, бр. 94/2017 од 19. 10. 2017)

- Правилник о измени и допуни Правилника о условима и начину коришћења средстава Фонда за солидарну помоћ („Сл. гласник РС”, бр. 94/2017 од 19. 10. 2017)

- Правилник о утврђивању листе програма општег стручног усавршавања запослених у јединицама локалне самоуправе („Сл. гласник РС”, бр. 95/2017 од 25. 10. 2017)

ЈАВНА СВОЈИНА

- Уредба о измени Уредбе о условима прибављања и отуђења непокретности непосредном погодбом, давања у закуп ствари у јавној својини и поступцима јавног надметања и прикупљања писмених понуда („Сл. гласник РС”, бр. 94/2017 од 19. 10. 2017)

• Правилник о измени Правилника о шумском реду („Сл. гласник РС”, бр. 94/2017 од 19. 10. 2017)

РИБОЛОВ

• Правилник о вредности дневне, вишедневне и годишње дозволе за рекреативни риболов за 2018. годину („Сл. гласник РС”, бр. 89/2017 од 4. 10. 2017)

ЕНЕРГЕТИКА

• Правилник о подацима који се достављају министарству надлежном за послове енергетике у вези са развојем и инвестицијама, ремонтима и прекидом рада постројења („Сл. гласник РС”, бр. 88/2017 од 29. 9. 2017)

ЕЛЕКТРОНСКЕ КОМУНИКАЦИЈЕ

• Уредба о изменама Уредбе о утврђивању Програма коришћења средстава Буџетског фонда за финансирање активности и мера унапређења и развоја области електронских комуникација и информационог друштва у 2017. години („Сл. гласник РС”, бр. 88/2017 од 29. 9. 2017)

• Правилник о изменама Правилника о обавезама пружалаца медијских услуга током предизборне кампање („Сл. гласник РС”, бр. 90/2017 од 6. 10. 2017)

ЗАШТИТА СТАНОВНИШТВА ОД ДУВАНСКОГ ДИМА

• Правилник о изменама Правилника о облику и садржају знака забране пушења и знака да је пушење дозвољено у одређеном простору, начину истицања тих знакова, обрасцу извештаја о повреди забране пушења, врсти потребних доказа о пушењу и начину на који се они прикупљају и на који се утврђује присуство дуванског дима у простору у коме је пушење забрањено, као и о обрасцу за наплату новчане казне на лицу места („Сл. гласник РС”, бр. 89/2017 од 4. 10. 2017)

СТАМБЕНИ ОДНОСИ

• Правилник о јединственој методологији обрачуна непрофитне закупнине („Сл. гласник РС”, бр. 90/2017 од 6. 10. 2017)

СТАНДАРДИ

• Списак српских стандарда из области електромагнетске компатибилности („Сл. гласник РС”, бр. 92/2017 од 13. 10. 2017)

ИНФОРМАТИЧКО ДРУШТВО

• Закон о изменама Закона о информационој безбедности („Сл. гласник РС”, бр. 94/2017 од 19. 10. 2017)

• Закон о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању („Сл. гласник РС”, бр. 94/2017 од 19. 10. 2017)

Имате питање? Имамо одговор!

У овој рубрици дајемо одговоре на нека од питања која сте упутили нашем часопису. Подсећамо да право на постављање питања и добијање одговора имају искључиво претплатници на наш часопис.

РАДНИ ОДНОСИ

Престанак радног односа

П: *Радник је 25. 9. 2017. године доставио писмени отказ и као датум престанка радног односа навео 9. 10. 2017. године, поштујући отказни рок од 15 дана. Међутим, радник не долази на посао, па је питање шта може да се уради у оваквој ситуацији и да ли му се може раскинути радни однос закључно са 25. 9. 2017?*

О: Имајући у виду само информације пружене у постављеном питању, одговор је да запосленом не може да се раскине радни однос закључно са 25. 9. 2017. године из најмање три разлога: 1) то би било ретроактивно отказивање уговора о раду – што је недозвољено; 2) питање је да ли је код послодавца прописан основ за отказ уговора о раду овом запосленом у предметној ситуацији; 3) запослени је већ сам дао отказ, те ће му по том основу престати радни однос, јер не може послодавац дати отказ запосленом који је већ сам дао отказ.

У овој ситуацији запосленом ће престати радни однос истеком отказног рока, али запослени нема право на зараду за тај период јер није обављао рад. Члан 105. став 1 Закона о раду гласи: „Зарада из члана 104. став 1. овог закона састоји се од зараде за обављени рад и време проведено на раду, зараде по основу доприноса запосленог пословном успеху послодавца (награде, бонуси и сл.) и других примања по основу радног односа, у складу са општим актом и уговором о раду." Као што се види, зарада припада запосленом за обављени рад и време проведено на раду, а не због пуке чињенице да је у радном односу, тако да ако није радио за време отказног рока – нема право на зараду за поменуте дане. Ово се не односи на ситуацију када је основано одсутан са посла, нпр. има решење о годишњем одмору, плаћено одсуство, на боловању је итд., јер тада постоји оправдано одсуство.

Максимални број запослених

П: *Да ли особа са инвалидитетом која се прима у радни однос на неодређено време, улази у максималан број запослених?*

О: Да, инвалиди рада су редовно запослена лица, улазе у све евиденције о запосленима и рачунају се у максималан број запослених када се спроводе прописи о максималном броју запослених у јавном сектору.

Породиљско одсуство и допунски рад

П: *Да ли запослена која користи породиљско одсуство код једног послодавца, може да закључи уговор о допунском раду (рад ван радног односа) код другог послодавца?*

О: Закон о раду и Закон о финансијској подршци породици с децом, као ни други прописи, не садрже експлицитну забрану да запослена која користи породиљско одсуство код једног послодавца, закључи уговор о допунском раду код другог послодавца. Међутим, таква

трошкове, урачунавање се врши тако што се прво отплаћују трошкови, затим камате и најзад главница."

Дакле, тачно је мишљење да би оброци који се обустављају од зараде извршног дужника (запосленог) на име дуга, требало да се урачунавају тако да се њима прво отплаћују трошкови поступка, затим камате и на крају главница дуга.

Међутим, у пракси се неретко дешава да извршни повериоци (а нарочито правна лица која имају потраживања по основу пружених комуналних и сродних услуга, као тзв. „велики повериоци") делимичне отплате дуга раскњижавају на неки други начин, супротно наведеним законским одредбама, о чему обавештавају поступајућег јавног извршитеља. Ово је нарочито случај када је решењем о извршењу одређено извршење на име потраживања по више рачуна, па повериоци сваки од износа по наведеним рачунима третирају као посебан дуг.

Календар важења правних аката

Прописи који одложено престају да важе или чија одложена примена почиње у наредном периоду

● **Правилник о квалитету шећера намењеног за људску употребу**, објављен у „Службеном гласнику РС", бр. 88/2017 од 29. 9. 2017, ступио је на снагу 7. 10. 2017. године

– примењује се од 1. 11. 2017. године.

● **Правилник о квалитету шећера,** објављен у „Службеном листу СФРЈ", бр. 7/92 од 31. 1. 1992. године

– престаје да важи 1. 11. 2017. године.

● **Правилник о квалитету скроба и производа од скроба за прехрамбене сврхе,** објављен у „Службеном листу СРЈ", бр. 33/95

– одредбе које се односе на течну глукозу (декстроза) и скробне шећере, декстрозу-монохидрат, анхидровану декстрозу, престају да се примењују 1. 11. 2017. године.

● **Закон о изменама и допунама Закона о безбедности и здрављу на раду**, објављен у „Службеном гласнику РС", бр. 91/2015 од 5. 11. 2015, ступио је на снагу 13. 11. 2015. године

– члан 17. се примењује од 1. 12. 2017. године.

● **Правилник о листи производа који се могу продавати у апотеци**, објављен у „Службеном гласнику РС", бр. 53/2017 од 30. 5. 2017, ступио је на снагу 7. 6. 2017. године

– примењује се од 8. 12. 2017. године.

25

ГОДИНА ПОСТОЈАЊА

ИНГ-ПРО

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

Јавне набавке и буџети

Грађанско право

Кривично право

Управно право

Привредно право

Радно право

Унакрсни поглед